

Analysis of influential factors on the success of international joint ventures in the tenants of science and technology parks

*Mohsen Moradian ** Mohammad sadegh khayyatian *** Ahmad jamali

* Senior Expert in Technology Management, Shahid Beheshti University, Tehran, Iran
mohsen90moradian@gmail.com

** Assistant Professor, Research Institute of Fundamental Studies of Science and Technology,
Shahid Beheshti University, Tehran, Iran m_khayatian@sbu.ac.ir

*** PhD in Management, University of Tehran, Economic Deputy of the Secretariat of the Supreme
Council of Free Zones, Tehran, Iran aj.investiniran@gmail.com

Received: 10.10.2021

Accepted: 07.15.2023

P.39 -58

Abstract

Technology units located in science and technology parks need financial resources, knowledge, technology and domestic and international markets to grow. Using foreign joint venture is one of the best ways to get technology units to market. In this regard, this study has been conducted with the aim of investigating the factors affecting the success of foreign joint ventures with the method of combined research in technology units located in science and technology parks of Tehran province. The statistical population of 225 technology units located in the parks of Tehran province and the time zone of the research is the fall of 1398. In the qualitative part of the research, a conceptual model of the research was developed by reviewing the background and interviewing 11 experts who were selected judiciously using the snowball technique. Then, in the quantitative part, a researcher-made questionnaire was randomly distributed in the statistical population of the research (technology units located in science and technology parks of Tehran province). 147 completed questionnaires were analyzed using structural equation modeling with SmartPLS software. The components affecting the success of foreign joint ventures were identified as the importance of environmental, cultural-behavioral and structural-organizational factors, respectively. In addition, the following components: increasing political stability, increasing the executive guarantee of intellectual property, increasing human resource empowerment, fairer legal structure of partnership, commitment and mutual trust between partners, reputation and previous experience of the trading partner are the most important factors influencing joint venture success. They are foreign from the point of view of technology units. The findings of this study provide scientific and theoretical implications and suggestions for the success of foreign investment in technology units located in science and technology parks.

Keywords: technology unit, Science and Technology Park, International Joint Venture

Corresponding Author: Mohammad sadegh khayyatian - M_khayatian@sbu.ac.ir

بررسی عوامل موثر بر موفقیت سرمایه‌گذاری مشترک خارجی در واحدهای فناور مستقر در پارک‌های علم و فناوری

*** محسن مرادیان *** محمدصادق خیاطیان *** احمد جمالی

* کارشناس ارشد مدیریت تکنولوژی دانشگاه شهید بهشتی، تهران، ایران mohsen90moradian@gmail.com

** استادیار پژوهشکده مطالعات بنیادین علم و فناوری دانشگاه شهید بهشتی، تهران، ایران m_khayatian@sbu.ac.ir

*** دکترای مدیریت دانشگاه تهران، معاون اقتصادی دبیرخانه شورای عالی مناطق آزاد، تهران، ایران aj.investiniran@gmail.com

تاریخ دریافت: ۱۴۰۰/۰۷/۱۸ تاریخ پذیرش: ۱۴۰۲/۰۴/۲۴

صص: ۵۸-۳۹

چکیده

واحدهای فناور مستقر در پارک‌های علم و فناوری برای رشد به منابع مالی، دانش، فناوری و بازار داخلی و بین‌المللی نیاز دارند. استفاده از سرمایه‌گذاری مشترک خارجی یکی از راه‌های مناسب دستیابی واحدهای فناور به بازار می‌باشد. در این راستا، این پژوهش با هدف بررسی عوامل موثر بر موفقیت سرمایه‌گذاری مشترک خارجی، با روش تحقیق ترکیبی در واحدهای فناور مستقر در پارک‌های علم و فناوری استان تهران صورت گرفته است. جامعه آماری ۲۲۵ واحد فناور مستقر در پارک‌های استان تهران و قلمرو زمانی انجام تحقیق نیز پاییز سال ۱۳۹۸ است. در بخش کیفی پژوهش با مرور پیشینه و مصاحبه با ۱۱ خبره که به صورت قضاوتی و با تکنیک گلوله برفی انتخاب شدند، مدل مفهومی پژوهش تدوین شد. در ادامه در بخش کمی، پرسشنامه محقق ساخته در جامعه آماری تحقیق (واحدهای فناور مستقر در پارک‌های علم و فناوری استان تهران) به صورت تصادفی توزیع شد. ۱۴۷ پرسشنامه تکمیل شده به کمک مدل‌سازی معادلات ساختاری با نرم‌افزار SmartPLS تحلیل گردید و مولفه‌های اثرگذار بر موفقیت سرمایه‌گذاری مشترک خارجی به ترتیب اهمیت عوامل محیطی، فرهنگی-رفتاری و ساختاری-سازمانی مشخص شد. به علاوه، ذیل مولفه‌های یاد شده افزایش ثبات سیاسی، افزایش ضمانت اجرایی مالکیت فکری، افزایش توانمندی منابع انسانی، ساختار عادلانه‌تر حقوقی شراکت، تعهد و اعتماد متقابل بین شرکا، شهرت و تجربه پیشین بین المللی شریک تجاری از مهمترین عوامل موثر بر موفقیت سرمایه‌گذاری مشترک خارجی از دیدگاه واحدهای فناور هستند. یافته‌های این تحقیق دلالت‌های و پیشنهادات علمی و نظری برای موفقیت سرمایه‌گذاری‌های خارجی در واحدهای فناور مستقر در پارک‌های علم و فناوری ارائه می‌نماید.

واژه‌های کلیدی: واحدهای فناور، پارک علم و فناوری، سرمایه‌گذاری مشترک خارجی.

نوع مقاله: پژوهشی

۱- مقدمه

تدوین مطالعاتی در زمینه سیاست‌گذاری‌های اقتصادی پرداخته‌اند که سبب گذار مفهوم توسعه اقتصادی از اقتصاد منبع‌بنیان به اقتصاد دانش‌بنیان شده‌است (عظیمی و

کشورهای توسعه‌یافته با مدنظر قرار دادن این موضوع که "دانش" می‌تواند تولیدکننده ثروت از طریق ایجاد تحول در عوامل تولید، ارتقای مهارت‌ها و توسعه فناوری باشد به

نویسنده عهده‌دار مکاتبات: محمدصادق خیاطیان M_khayatian@sbu.ac.ir

دارند (متیو هوگ^۳ و همکاران، ۲۰۲۱) واحدهای فناور تازه تاسیس با دو چالش در مقابل تعهدات و پیشرفت خود مواجه‌اند. نخستین چالش نحوه بهره‌برداری موثر از توانایی‌های داخلی برای ایجاد جریان درآمد و مدیریت ساختارهای هزینه‌ای است. دومین چالش کشف نوآوری‌های جدید برای مقابله با سرعت تند پیشرفت فناوری و رقابت با بازار در عین کوتاه شدن چرخه عمر محصولات است (توکر و تیشنر^۴، ۲۰۱۷).

یکی از گزینه‌های پیش روی مدیران شرکت‌ها به جهت پاسخگویی به این قبیل چالش‌ها همکاری میان شرکت‌هاست که می‌تواند آن‌ها را در دستیابی به مهارت و دانش فنی، تامین مالی و تقسیم ریسک یاری دهد (چیزا و مانزینی^۵، ۲۰۰۱). طبق تحقیقات انجام‌گرفته سرمایه‌گذاری مشترک خارجی و تحقیق و توسعه مشترک از بهترین راهکارهای توسعه برای شرکت‌های فناوری‌محور جدید محسوب می‌شوند (قرونه^۶ و دیگران، ۲۰۱۷). مشارکت‌های راهبردی و سرمایه‌گذاری مشترک خارجی از جمله ابزارهای همکاری‌های بین‌المللی در محیط‌های پیچیده امروزی برای مدیریت کسب و کارها در جهت تامین شکاف منابع، ایجاد هم‌افزایی، افزایش یادگیری و رقابت‌طلبی سازمان‌ها می‌باشد (منطقی و دیگران، ۱۳۹۷).

سرمایه‌گذاری مشترک خارجی، از اشکال سازماندهی شده محبوب در بین کشورهای کمتر توسعه‌یافته و کشورهای درحال‌گذار به اقتصادهای بین‌المللی، در فرایند جذب سرمایه‌گذاری خارجی و انتقال فناوری است (برول^۷، ۲۰۰۳). در روش سرمایه‌گذاری مشترک، سرمایه‌گذار به مهارت‌های تخصصی شریک محلی، دانش بازار محلی و ارتباطات دولتی دسترسی پیدا خواهد کرد. از این روش می‌توان به عنوان یکی از بهترین روش‌های سرمایه‌گذاری خارجی که موجب انتقال توانمندی فناوری و انتقال دانش می‌گردد، در بین انواع قراردادهای انتقال فناوری نام برد (جمالی و دیگران، ۱۳۸۹). یادگیری فناوری برای شرکت‌های میزبان

برخورداری، ۱۳۸۹). از پیشران‌های اصلی اقتصاد دانش‌بنیان در سراسر جهان، شرکت‌های تازه‌تاسیس فناوری‌محور می‌باشند (خیاطیان و دیگران، ۱۳۹۳). از ابتدایی‌ترین تعاریفی که برای معرفی شرکت‌های تازه‌تاسیس فناوری‌محور (در این مقاله واحد فناور نامیده می‌شوند) در جهان بیان شده‌است، تعریف کوپر^۱ می‌باشد که در سال ۱۹۷۱ ارائه داده و این‌گونه شرکت‌ها را شرکت‌هایی دانسته که تاکید عمده آن‌ها بر بهره‌برداری از دانش فنی جدید است (کوپر، ۱۹۷۱). به‌طور خاص شرکت‌های مبتنی بر فناوری و دانش جدید عامل موثری در ایجاد نوآوری، انتقال فناوری و تسریع در توسعه کیفیت و بهره‌وری می‌باشند که منجر به رشد اقتصادی خواهند شد (اژرمو و ژیاو^۲، ۲۰۱۴).

رشد و توسعه واحدهای فناور به دلیل تاثیرگذاری در انتقال فناوری از بخش‌های تحقیقاتی و پژوهشی به بخش‌های تولیدی و صنعتی و اشاعه فناوری در سطح کشور، مورد توجه سیاست‌گذاران و پژوهشگران قرار گرفته‌است (قاضی نوری و آزادگان‌مهر، ۱۳۸۷).

کشورهای دیگر و همچنین کشور ما با تاسیس پارک‌های علم و فناوری و تصویب قوانین حمایتی مرتبط، زمینه توسعه نوآوری در شرکت‌ها را فراهم کرده و گام‌های موثری را در جهت حمایت از رشد این‌گونه شرکت‌ها برداشته‌اند (کریمی طراران و دیگران، ۱۳۹۷) نتایج حاصل از پژوهش ثنائی‌پور و قرونه (۱۳۹۹) نشان از رشد بیشتر واحدهای فناور در صورت حمایت مضاعف پارک‌های علم و فناوری دارد. علی‌رغم حمایت‌های مستقیم پارک‌های علم و فناوری از این‌گونه واحدها و رفع نسبی مشکلات آن‌ها اما مشکلات دانشی و منابع آن‌ها همچنان پابرجاست (متیو هوگ و همکاران، ۲۰۲۱)

بسیاری از پژوهشگران معتقدند، تامین منابع از عمده‌ترین مسائل پیش روی شرکت‌های کوچک و متوسط خصوصاً در حوزه فناوری می‌باشد (منتظریان و مسجدیان‌جزی، ۱۳۹۱). تامین منابع و دانش کم واحدهای فناور از نظر استراتژیک این واحدها را دچار مشکل کرده است اما با این وجود این واحدها توانایی بسیار زیادی در کارآفرینی و رشد اقتصادی

3. Hughes

4. Tukker and Tischner

5. Chiesa & Manzini

6. Ghoronh

7. Broll

1. cooper

2. Ejermo & Xiao

مرحله پایانی با توجه اطلاعات مستخرج از پرسشنامه‌های تکمیلی و پردازش این اطلاعات محققین اقدام به تجزیه و تحلیل اطلاعات و نتیجه‌گیری بر مبنای اطلاعات کرده‌اند.

۲- مبانی نظری و پیشینه تحقیق

سرمایه‌گذاری مشترک خارجی

در ادبیات موجود سرمایه‌گذاری، تعاریف مختلفی از سرمایه‌گذاری مشترک خارجی بیان شده‌است. به عقیده اشمیتوف، سرمایه‌گذاری مشترک، قراردادی است بین دو یا چند شخص که به طور مشترک تعهد انجام عملی را بر عهده می‌گیرند و برای این منظور باید مال، پول، دانش و هنر خود را مشترکاً به کار گیرند (اشمیتوف و اخلاقی، ۱۳۹۴). سرمایه‌گذاری مشترک، ترتیبات همکاری بین دو یا چند فرد و یا سازمان مختلف است که می‌تواند بسیار گسترده تعریف شود، به طوری که شامل همکاری‌های اقتصادی، فناورانه و یا همکاری مدیریتی شود (علی، ۱۹۹۵).

سرمایه‌گذاری مشترک خارجی راهبردی با ابعاد مختلف مالی، راهبردی، اقتصادی، سیاسی و فرهنگی است که بین دو یا چند شرکت تجاری به جهت غلبه بر مشکلات مختلف بازاریابی، فناورانه و مهارتی هریک از شرکتها از کشورهای مختلف به‌کار گرفته می‌شود (چو جئونگ، ۲۰۲۰).

امروزه شرکت‌های خارجی به طور فزاینده‌ای به جهت دسترسی به دانش تکمیلی شرکت‌های محلی برای دستیابی به اهداف راهبردی مهم نظیر نوآوری محصول و نفوذ در بازار به سرمایه‌گذاری مشترک خارجی روی آورده‌اند (چو جئونگ، ۲۰۲۰). سرمایه‌گذاری مشترک خارجی، یکی از انتخاب‌های سریع برای رشد سازمان‌ها در تجارت‌های خارجی می‌باشد، مدیریت موفق این سرمایه‌گذاری‌ها، تدوین، سازگاری اهداف و رویه‌های سازمانی متناسب با راهبرد شراکت، کار بسیار مشکلی است، خصوصاً این که اغلب، سرمایه‌گذاران از کشورهای مختلفی می‌باشند (نیلسن، ۲۰۰۷). شکل‌گیری و مدیریت سرمایه‌گذاری‌های مشترک خارجی، از فعالیت‌های چالش برانگیز برای بسیاری از

در فرایند سرمایه‌گذاری مشترک، از سایر روش‌های انتقال فناوری به مراتب بالاتر است و این امر برای شرکت‌های کشورهای در حال توسعه حائز اهمیت است (پیاسکوسکا^۱ و دیگران، ۲۰۱۷). مدیریت سرمایه‌گذاری‌های مشترک خارجی به دلیل مشارکت شرکا از دو کشور متفاوت و تاثیرپذیری از عوامل مختلف بر مشارکت بسیار دشوار است. پژوهش‌های انجام‌گرفته (پارک و آنگسون^۲، ۲۰۰۱؛ زینلدین^۳ و همکاران، ۲۰۱۵) حکایت از نرخ بالای شکست پروژه‌های سرمایه‌گذاری مشترک (رقمی بین ۵۰ تا ۷۷ درصد از مجموع این مشارکت‌ها) دارد. براین اساس این پژوهش به دنبال شناسایی عوامل موثر بر موفقیت سرمایه‌گذاری مشترک خارجی در واحدهای مستقر در پارک‌های علم و فناوری است. پژوهشگر در این تحقیق با توجه به مطالعه ادبیات، مصاحبه با نمونه مورد مطالعه بخش کیفی و انجام تحقیقات کمی، به تعیین میزان اهمیت و رتبه بندی عوامل موثر بر موفقیت سرمایه‌گذاری مشترک خارجی در واحدهای مستقر در پارک‌های علم و فناوری و همچنین بررسی شاخص‌های نشان دهنده موفقیت در یک پروژه سرمایه‌گذاری مشترک پرداخته است.

در فرایند این تحقیق محققین ابتدا با مطالعه ادبیات و پیشینه پژوهش اقدام به استخراج عوامل موثر بر موفقیت سرمایه‌گذاری‌های مشترک خارجی کرده‌اند، سپس این عوامل مستخرج را از طریق مطالعه نیمه ساختاریافته با خبرگان منتخب از جامعه آماری (پژوهشگران، عوامل و مدیران فعال در زمینه سرمایه‌گذاری مشترک خارجی) به روش نمونه‌گیری هدفمند قضاوتی با ۱۱ تن از نمونه مورد مطالعه بخش کیفی به بحث و تبادل نظر گذاشته و در خلال این مصاحبه‌ها عواملی حذف و عواملی دیگر به پیشنهاد نمونه مورد مطالعه بخش کیفی به مدل پیشنهادی اضافه گردیدند و سپس مدل نهایی تدوین گردید. مدل نهایی پژوهش از طریق پرسشنامه در نمونه آماری به روش تصادفی در جامعه معرفی شده یعنی واحدهای فناور مستقر در پارک‌های علم و فناوری استان تهران اجرا گردید. در

1. Piaskowska
2. Park & Ungson
3. Zineldin

4. Ali
5. Nielsen

جدید، قوانین کشور میزبان، توسعه بازارهای مالی، تجارت، نرخ ارز و نظام‌های ارزی کشور و سیاست‌های مالیاتی کشور میزبان از مهمترین عوامل موثر بر جذب سرمایه خارجی شناخته شده است (نیلی و درگاهی، ۱۳۸۳). پایداری و رشد هر سازمان تجاری از عوامل عمومی نظیر زنده بودن محصول و رقابت‌پذیری در بازار، بهبود مستمر تولید و ... نشات می‌گیرد، اما در سرمایه‌گذاری مشترک خارجی، عوامل پیچیده‌تری نظیر عوامل فرهنگی، ساختاری، هماهنگی، دوری‌گزینی از رقابت‌های انفرادی و .. در رشد و پایداری آن دخیل می‌باشند که به طور خاص مربوط به این نوع شراکت‌ها است (لیو^۴ و دیگران، ۲۰۲۰). مطالعات یونس‌علی نشان داده‌است که پنج دسته از عوامل بر عملکرد یک سرمایه‌گذاری مشترک خارجی موثر است تا به موفقیتی با دو شاخص ثبات و سهم بازار دست یابد. این پنج دسته شامل عوامل مربوط به کشور سرمایه‌گذار، عوامل مرتبط با نوع صنعت، عوامل مربوط در سطح شرکت، عوامل ارتباطی سازمانی و عوامل مدیریتی می‌باشد. باتالا با بررسی نمونه ۱۶۶ شرکت اسپانیایی، شاخصه‌ی موفقیت و تداوم ثبات را بازده مالی، انتفاع طرفین از مشارکت، تداوم نفوذ در بازار و رقابت‌پذیری آن شناسایی نموده است. عوامل موثر بر دستیابی به این شاخصه‌های موفقیت را در ابتدا با سنجش عوامل مطالعه‌شده قبلی پژوهشگران نظیر فرهنگ سازمانی، شهرت تجاری، اعتماد متقابل، اندازه سازمانی و تجربه فعالیت‌های پیشین، نشان داده‌است که تقارن سازمانی- فرهنگی، کمک شرکا برای هم‌افزایی منابع، تعهد به اجرای تعهدات، اهداف مشترک و شهرت شرکت مهمترین عوامل در دستیابی به موفقیت است. یافته‌های این تحقیق دلالت بر لزوم تدوین مشترک اهداف عاملی برای پذیرش جمعی و موفقیت این پروژه‌هاست (باتالا، ۲۰۱۴). شاه‌حسینی و همکاران راهبری شرکتی یا تدوین ساختار مطلوب مدیریتی را از عوامل بسیار تاثیرگذار در موفقیت سرمایه‌گذاری مشترک بین‌المللی می‌دانند. لین در پژوهش خود به بررسی عوامل موثر بر جذب و انتقال دانش در سرمایه‌گذاری مشترک پرداخته‌است. لین این عوامل را به دو دسته کلی

شرکت‌های کوچک و متوسط است (سبودا^۱ و همکاران، ۲۰۱۱). از آنجا که تفاوت اهداف استراتژیک و مشخصه‌های سازمانی بین شرکای سرمایه‌گذار مشترک در اقتصادهای در حال ظهور آشکار می‌شود، نیاز به هماهنگی و ارتباط بهتر برای نظارت بهتر بر مشارکت و همسویی انگیزه‌ها با اهداف مشترک را افزایش می‌دهد (گائور^۲ و همکاران، ۲۰۱۹). به ویژه در بازارهای نوظهور، شریک محلی در درجه اول یک شریک منفعل است که به دنبال کسب دانش فنی و مدیریتی پیشرفته از طریق سرمایه‌گذاری مشترک خارجی است، در حالی که شریک خارجی اغلب به دنبال نفوذ به بازار محلی از طریق روابط شبکه‌ای شریک محلی است. این علائق و انتظارات نامتقارن اغلب رفتارهای فرصت طلبانه را در بین شرکا ترویج می‌نماید و احتمال شکست مشارکت را افزایش می‌دهد (کومار^۳ و همکاران، ۲۰۲۰).

۳- عوامل موثر بر موفقیت سرمایه‌گذاری مشترک خارجی

برای مطالعه بر روی موفقیت سرمایه‌گذاری مشترک خارجی از آن جهت که عوامل محیطی موثر بر سرمایه‌گذاری خارجی بسیار حائز اهمیت است ابتدا باید به سراغ مطالعاتی رفت که بر عوامل موثر بر جذب سرمایه‌گذاری خارجی متمرکز شده‌اند. داوودی و شاهمرادی با مطالعه بر روی اقتصاد ایران و ۴۶ کشور دنیا، تدوین زیرساخت‌های قانونی برای جذب سرمایه‌گذاری خارجی، تشویق و تقویت سرمایه‌گذاری داخلی بخش خصوصی و افزایش ضریب آزادی اقتصادی در کشور، توجه به افزایش بهره‌وری، سرمایه‌گذاری در بخش‌های زیرساخت و تحقیق و توسعه، توجه به کارایی و افزایش سطح مهارت‌های منابع انسانی نیروی کار و اقداماتی در جهت افزایش ثبات سیاسی کشور را عواملی برای چرایی جذب بیشتر سرمایه خارجی در برخی نقاط دنیا نسبت به کشورهای دیگر دانسته‌اند (داوودی و شاهمرادی، ۱۳۸۳). همچنین در مطالعه‌ای دیگر، اندازه بازار کشور میزبان، توسعه اقتصادی و سرمایه‌انسانی، آزادسازی اقتصادی، امنیت اقتصادی، کاهش ریسک سرمایه‌گذاری در فناوری‌های

1. Swoboda
2. Gaur
3. Kumar

4. liu

عوامل موثر در سطح شرکت و عوامل موثر در سطح کشور تقسیم‌بندی کرده‌است. نتایج این پژوهش عوامل سطح شرکت موثر در موفقیت سرمایه‌گذاری مشترک را به ترتیب اهمیت، فناوری شرکت، شباهت فعالیت شرکت‌ها، اندازه سازمان‌ها، تعداد شرکای درگیر در سرمایه‌گذاری مشترک، تساوی حقوقی شرکت‌ها نشان داده‌است. همچنین لین با توجه به نتایج پژوهش معتقد است عواملی در سطح کشورهای میزبان و سرمایه‌گذار مانند تولید ناخالص داخلی شرکت‌های سرمایه‌گذاری مشترک کشورهای درگیر، میزان حفاظت حقوق مالکیت فکری در کشورها، قواعد حقوقی ثبت اختراعات در کشورها و پارامترهای علمی کشورها نظیر تعداد اختراعات و تعداد استنادات به مقالات علمی این کشورها در موفقیت جذب دانش در سرمایه‌گذاری‌های مشترک موثر است (لین^۱، ۲۰۱۷) و نگ و همکاران با مطالعه‌ای بر روی ۴۷

شرکت چینی که با همکاران خارجی خود سرمایه‌گذاری مشترک انجام داده‌اند، نتیجه‌گیری کرده‌اند که تقویت اهداف مشارکتی به جای اهداف رقابتی در بین شرکا عامل بسیار موثری در موفقیت سرمایه‌گذاری مشترک محسوب می‌شود. ونگ معتقد است شرکا باید انگیزه‌های فردی را کنار گذاشته و فقط به هدف مشترک سازمانی یعنی تقویت بهره‌وری و مشارکت فکر کنند. ونگ و همکاران نشان می‌دهند که ایجاد روابط با کیفیت از طریق اهداف همکاری می‌تواند مزایای تعهدات بهره‌وری و مشارکت در عملکرد شرکت‌های مشترک بین المللی را تقویت کند (ونگ^۲ و همکاران، ۲۰۱۷). اعتماد متقابل بین شرکا، تعهد و ارتباطات خوب، اتحاد راهبردی بین شرکا، سازوکارهای مدیریت اجرایی مناسب، مشارکت شرکا در تدوین اهداف، تعداد شرکا و تفاوت‌های فرهنگی-جغرافیایی شرکا از جمله عوامل موثر دیگر شناسایی شده توسط پژوهشگران می‌باشد (هافمن و اشلوزر، ۲۰۰۱).

1. Lin

2. Wong

جدول ۱. جمع‌بندی پیشینه (نویسندگان)

مرجع	تمرکز تحقیق	توضیحات
لیو و همکاران ۲۰۲۰	تاثیر عوامل فرهنگی بر عملکرد سرمایه‌گذاری مشترک خارجی	اختلافات فرهنگی سبب وجود تعارض در شراکت خواهد شد و پیاده‌سازی سیستم مدیریت تعارض از اهمیت بالایی برخوردار است.
چو جنونگ ^۱ ۲۰۲۰	بررسی میزان مالکیت شرکا بر موفقیت سرمایه‌گذاری مشترک	سهم برابر شرکای داخلی و خارجی به نسبت زمانی که شریکی در اقلیت یا اکثریت است سبب موفقیت بیشتر مشارکت خواهد شد.
لین ۲۰۱۷	بررسی نقش دانش بر سرمایه‌گذاری مشترک	عوامل سازمانی مانند سطح فناوری شرکت‌ها، مشابهت فعالیت، اندازه و تعداد شرکای درگیر در سرمایه‌گذاری و عوامل محیطی مانند میزان رعایت حقوق مالکیت فکری در کشورها، قواعد حقوقی و در مشارکت را موثرترین عوامل موفقیت در سرمایه‌گذاری مشترک نام برده است.
شاه حسینی و همکاران ۲۰۲۰	بررسی نقش راهبری شرکتی در موفقیت سرمایه‌گذاری مشترک	راهبری شرکتی و تدوین ساختار مدیریتی مناسب پس از ادغام از عوامل موثر موفقیت در سرمایه‌گذاری مشترک است.
کوبرنیوک ^۲ و همکاران ۲۰۱۴	تاثیر فرهنگ سازمانی بر سرمایه‌گذاری مشترک	اعتماد متقابل بین شرکا و باز بودن فرهنگ سازمانی آن‌ها را در موفقیت سرمایه‌گذاری مشترک مهم‌ترین عامل می‌داند.
سبودا ۲۰۱۱	عوامل موثر بر موفقیت اتحادهای استراتژیک خارجی در شرکتهای کوچک و متوسط	شاخص موفقیت: بهره‌وری، دستیابی به اهداف، بازگشت سرمایه، مدیریت هزینه‌ها عوامل موثر: تصمیم برای شراکت (تدوین اهداف استراتژیک، جستجو برای شریک مکمل، انعطاف-پذیری) تدوین ساختار شراکت (جستجو و انتخاب شریک، ایجاد پایه اعتماد) پیاده‌سازی و مدیریت شراکت (ایجاد سیستم اطلاعاتی، ظرفیت برای یادگیری، سازگاری)
منطقی و دیگران ۱۳۸۶	ارزیابی عوامل موفقیت مشارکتهای راهبردی	اعتماد بین شرکا مهمترین عامل در موفقیت همکاری‌های مشترک است.
یونس علی ۱۹۹۵	عوامل موثر بر موفقیت سرمایه‌گذاری مشترک	شاخص موفقیت: رشد و پایداری، رشد فروش و بازگشت سهام عوامل موثر بر موفقیت: عوامل در سطح شرکت، کشور،
باتاللا ۲۰۱۴	مشخصه‌های سرمایه‌گذاری مشترک	شاخصه موفقیت: تداوم و ثبات، بازده مالی، بازار و رقابت‌پذیری عوامل موثر: تقارن فرهنگ سازمانی شرکا، هم‌افزایی منابع، تعهد به اجرای تعهدات، اهداف مشترک، شهرت شریک
مدکوف ۲۰۰۷	عوامل موثر بر شکست اتحادهای استراتژیک	شاخص موفقیت: (پایداری شراکت) عوامل موثر: انتخاب شریک با دو ویژگی سازگاری و توانمندی، مدیریت شراکت با دو ویژگی تعهد و کنترل
نیلسن ۲۰۰۷	عوامل موثر بر عملکرد اتحادهای استراتژیک خارجی	شاخص موفقیت: پایداری و بقا و سودآوری عوامل موثر: عوامل قبل از قرارداد: (تجربه‌ی پیشین، ریسک سیاسی، شهرت شریک) عوامل بعد از قرارداد (همکاری در انتقال دانش، اعتماد، اختلاف فرهنگی، تعهد، دانش فنی) متغیرهای کنترلی (ساختار سازمانی، اندازه سازمان، عناصر مرتبط با کسب و کار)
الیاسون ^۳ و همکاران ۲۰۱۷	نقش ادغام و اکتساب خارجی بر تحقیق و توسعه	عوامل موثر: توانایی تحقیق و توسعه شرکت‌ها، توانایی فنی، بهره‌وری نیروی کار، توانایی مالی و تجربه فعالیت‌های بین‌المللی قبلی

1. Cho & Jeong
2. Kobernyuk
3. Eliasson

۴- روش‌شناسی پژوهش

پژوهش حاضر از بعد هدف کاربردی و از لحاظ گردآوری داده‌ها، یک روش اکتشافی می‌باشد (بازرگان، ۱۳۹۵). استراتژی مورد استفاده قرار گرفته در این تحقیق به شیوه تلفیقی کیفی-کمی است.

۵- بخش کیفی پژوهش

در بخش کیفی تحقیق، پژوهشگر از طریق مطالعه پژوهش‌های پیشین عوامل موثر بر موفقیت سرمایه‌گذاری مشترک خارجی از دیدگاه نویسندگان را شناسایی و سپس این عوامل را از طریق مصاحبه نیمه ساختار یافته با نمونه به اشتراک گذاشته و در این خلال عواملی از طریق نمونه مورد مطالعه حذف و عواملی دیگر به پیشنهاد نمونه اضافه گردید (جدول ۲ و ۳) که در نهایت سبب شکل‌گیری مدل مفهومی (شکل ۱) تحقیق گردید.

خبرگان دارای صلاحیت در بخش کیفی شامل سیاستگذاران و خبرگان حوزه سرمایه‌گذاری خارجی، اساتید دانشگاهی، مدیران پارک‌های علم و فناوری و مدیران شرکت‌های فناور مستقر در پارک‌ها با تجربه جذب سرمایه گذاری خارجی می‌باشد.

نویسندگان به شیوه قضاوتی و با تکنیک گلوله برفی از ۱۱ نفر شامل چهار کارشناس در سازمان سرمایه‌گذاری و کمک‌های اقتصادی و فنی، رییس یک پارک علم و فناوری، رییس یک مرکز رشد دانشگاهی، سه عضو هیات علمی و پژوهشگر با سابقه پژوهش مرتبط و مدیر سه واحد مستقر در پارک علم و فناوری با سابقه جذب سرمایه خارجی می‌باشد

برای سنجش روایی بخش کیفی از روایی محتوا بهره‌گرفته شده و شاخص‌های شناسایی‌شده از پیشینه (جدول ۱) با مصاحبه خبرگان به تایید رسید.

۶- بخش کمی پژوهش

جامعه آماری بخش کمی شامل شرکت‌های مستقر در ۵ پارک علم و فناوری استان تهران می‌باشند که با بررسی صورت گرفته در سال ۱۳۹۸، ۲۲۵ واحد هستند.

حجم نمونه با فرمول کوکران ۱۴۲ تعیین شد و بر این اساس پس از توزیع ۱۸۰ پرسشنامه در جامعه آماری، ۱۴۷ پرسشنامه صحیح تکمیل شده از مجموع ۱۵۴ شرکت‌ها جمع‌آوری شده، مورد پذیرش و برای تحلیل استفاده شد. ۲ شرکت از دانشگاه شهید بهشتی، ۵۱ شرکت از دانشگاه تهران، ۲۴ شرکت از دانشگاه صنعتی شریف، ۴ شرکت از دانشگاه تربیت مدرس و ۶۶ شرکت در پارک فناوری پردیس به پرسشنامه پاسخ دادند.

برای تایید روایی در بخش کمی نیز از روایی همگرا و روایی واگرا (جدول ۴) در محیط نرم‌افزار Smart PLS استفاده شده است. با استفاده از معیار فورنل و لارکر (ریشه دوم میانگین واریانس استخراج‌شده) که نشان از دقت بالای اندازه‌گیری نشانگرهای تحقیق در جدایی معنایی بین سازه‌های مدل می‌باشد جدول (۵) (فورنل و لارکر^۱، ۱۹۸۱) در این بخش از دو پایایی آلفای کرونباخ و پایایی ترکیبی بهره گرفته شده است که همانطور که در جدول (۶) نشان داده شده است همه اعداد بالای ۰.۷ و قابل اعتبار می‌باشند.

1. Fornell & Larcker

جدول ۲. متغیرهای وابسته مدل مفهومی پژوهش و شاخص‌های موفقیت آن‌ها

متغیر	شاخص	منبع	نشانه
پایداری شراکت	بقا و طول عمر	یونس علی (1995)، باتالالا (2014)، مدکوف (1997)	SUS1
	سرمایه‌گذاری مجدد از محل درآمد	مصاحبه با نمونه مورد مطالعه بخش کیفی	SUS2
	ثبات مشارکت	یونس علی (1995)	SUS3
موفقیت مالی	رشد فروش	سپودا (2011)	FNC1
	بازگشت سرمایه و سودآوری	نیلسن (2007)، یونس علی (1995)	FNC2
	افزایش سهم بازار	یونس علی (1995)، باتالالا (2014)	FNC3
	رقابت پذیری در بازار	یونس علی (1995)	FNC4
رضایتمندی	رضایتمندی از دستیابی به منافع ناشی از شراکت	باتالالا (2014)	STF1
	رضایتمندی از سطح رابطه بین شرکا	مصاحبه با نمونه مورد مطالعه بخش کیفی	STF2
	رضایتمندی از افزایش بهره‌وری	سپودا (2011)	STF3
	رضایتمندی افزایش هم‌افزایی	مصاحبه با نمونه مورد مطالعه بخش کیفی	STF4

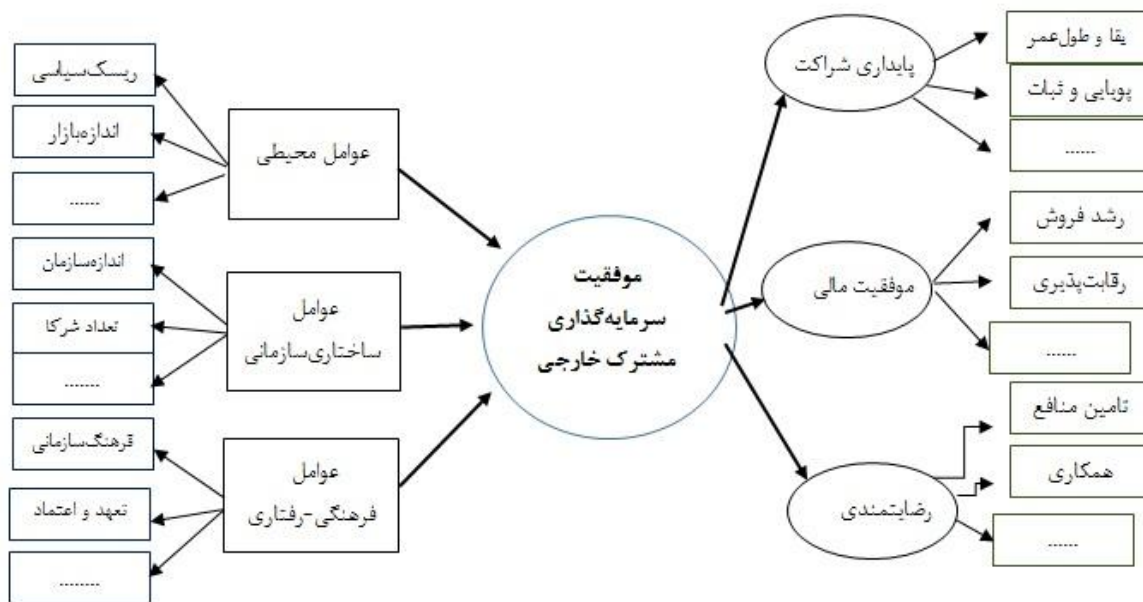
جدول ۳. متغیرهای مستقل مدل مفهومی پژوهش و شاخص‌های آن‌ها

متغیر	شاخص	منبع	نشانه
عوامل محیطی	زیر ساخت قانونی برای جذب	داوودی (1383)، نیلی (1383)، یزدی (1393)	ENV1
	سیاست‌های حمایتی دولتی	داوودی (1383)، کاظمی، نیلی (1383)	ENV2
	افزایش ثبات سیاسی	داوودی (1383)، نیلسن (2007)	ENV3
	ثبات قانونی در حکمرانی اقتصادی	نیلی (1383)، یزدی (1393)، کاظمی (1392)	ENV4
	ثبات در شاخص‌های اقتصاد کلان	وکیل یزدی (1393)، نیلی (1383)، کاظمی (1392)	ENV5
	تامین مالی از منابع خارجی	مصاحبه با نمونه مورد مطالعه بخش کیفی	ENV6
	مبادلات بانکی بین‌المللی	کاظمی (1392)، نیلی (1383)	ENV7
	اندازه تولید ناخالص داخلی	لین (2017)	ENV8
	اندازه بازار کشور میزبان	مصاحبه با نمونه مورد مطالعه بخش کیفی	ENV9
	زیرساخت‌هایی نظیر جاده، انرژی	داوودی (1383)، کاظمی (1392)	ENV10
	تحقیق و توسعه در کشور	داوودی (1383)، لین (2017)	ENV11
	منابع انسانی در سطح کشور	داوودی (1383)، نیلی (1383)	ENV12
	درجه آزادی اقتصادی کشور	وکیل یزدی (1393)، نیلی (1383)	ENV13
	حفاظت از حقوق مالکیت فکری	لین (2017)	ENV14
	افزایش امنیت سرمایه‌گذاری	نیلی (1383)، یزدی (1393)، کاظمی (1392)	ENV15
عوامل ساختاری-سازمانی	منابع مالی شرکت	الیاسون (۲۰۱۷)، یادونگ‌لو (۱۹۹۸)	SAO1
	توانایی و سطح فناوری شرکت	لین (2017)، وارث (1392)، یونس علی (1995)	SAO2
	توانایی تحقیق و توسعه شرکتها	الیاسون (2017)، هو (1996)، نیلسن (2007)	SAO3
	بهره‌وری منابع انسانی	الیاسون (2017)، یادونگ‌لو (1998)، حافظ میرزا (2000)	SAO4

1. Hu

متغیر	شاخص	منبع	نشانه
عوامل فرهنگی- رفتاری	توانایی در فنون مدیریتی	پاسوکوچی (2002)، شاه حسینی و همکاران ۲۰۲۰	SAO5
	نزدیکی اندازه سازمان‌های شریک	پاسوکوچی (2002)، الیاسون (2017)، یونس علی (1995)	SAO6
	شباهت فعالیت‌شرکا	لین (2017)، هو (1996)، باتالالا (2014)، یادونگ لو (1997)	SAO7
	تعداد شرکای درگیر در مشارکت	ژان یو لین (2017)، وارث (1392)، چو و جئونگ ۲۰۲۰	SAO8
	ساختار عادلانه حقوقی شراکت	سبودا (2011)، کاله (2000)، کاسر و شاو (2004)	SAO9
	تجربه بین‌المللی پیشین شرکا	یادونگ لو (1998)، پاسوکوچی ^۱ (2002)، یونس علی (1997)	CAB1
	توانایی یادگیری سازمانی	یادونگ لو (1998)، نیلسن (2007)، ویپل و فرانکل ^۲ (2000)	CAB2
	توانایی در جذب فناوری	مصاحبه با نمونه مورد مطالعه بخش کیفی	CAB3
	توانایی در اکتساب دانش	لو (1998)، حافظ میرزا (2000)، نیلسن (2007)	CAB4
	تطابق رهبری سازمانی شرکا	وارث (1392)، یادونگ لو (1998)	CAB5
	تدوین مشترک اهداف راهبردی	آیرلند ^۳ (2002)، کاسر و شاو (2004)، سبودا (2011)	CAB6
	نزدیکی فرهنگ سازمانی شرکا	لیو و همکاران (۲۰۲۰)، باتالالا (2014)	CAB7
	تعهد و اعتماد متقابل شرکا	لین (2017) پاسوکوچی (2002)، یونس علی (1995)، باتالالا (2014)	CAB8
	شهرت شریک در بازار	لین (2017)، نیلسن (2007)، باتالالا (2014)، یادونگ لو (1997)	CAB9
	کیفیت روابط شرکا	یونس علی (1995)، کاسر و شاو (2004)، هافمن و اشلورز (2001)	CAB10
	همکاری در دستیابی به اهداف	پاسوکوچی (2002)، آیرلند (2002)، کاسر و شاو (2004)	CAB11
	تقویت اهداف مشارکتی	پاسوکوچی (2002)، باتالالا (2014)، پارک و انگسون (2001)	CAB12

شکل ۱. مدل مفهومی پژوهش

1. Pothukuchi
2. Whipple & Frankel
3. Ireland

جدول ۴. آزمون روایی همگرا

متغیر	AVE
پایداری شراکت	675/0
موفقیت مالی	721/0
رضایتمندی	678/0
عوامل محیطی	518/0
عوامل ساختاری-سازمانی	638/0
عوامل فرهنگی-رفتاری	515/0
موفقیت پروژه	803/0

جدول ۵. آزمون روایی واگرا (مدل فورنل-لارکر)

پایداری شراکت	موفقیت مالی	موفقیت پروژه	محیطی	فرهنگی-رفتاری	ساختاری-سازمانی	رضایتمندی
						۸۸۹/۰
					۸۳۰/۰	۵۰۱/۰
				۹۶۷/۰	۷۹۸/۰	۷۷۵/۰
			۹۰۳/۰	۸۳۳/۰	۵۴۹/۰	۸۳۹/۰
		۸۹۶/۰	۷۲۰/۰	۷۱۸/۰	۷۹۹/۰	۸۰۴/۰
	۸۴۹/۰	۷۸۳/۰	۸۵۳/۰	۷۶۸/۰	۴۰۳/۰	۸۲۳/۰
۸۲۲/۰	۸۴۴/۰	۸۱۱/۰	۸۷۷/۰	۷۶۳/۰	۴۶۵/۰	۸۰۱/۰

جدول ۷. پایایی متغیرهای مدل مفهومی پژوهش

متغیر	آلفای کرونباخ	پایایی مرکب
پایداری شراکت	760/0	862/0
موفقیت مالی	871/0	912/0
رضایتمندی	841/0	893/0
عوامل محیطی	932/0	941/0
عوامل ساختاری-سازمانی	901/0	921/0
عوامل فرهنگی-رفتاری	914/0	927/0

۶- یافته‌های پژوهش

بخش کیفی

بخش کیفی پژوهش شامل مطالعه ادبیات و مصاحبه با نمونه مورد مطالعه است که منجر به استخراج عوامل موثر بر سرمایه‌گذاری مشترک خارجی شده‌است. عمده عوامل، مستخرج از پیشینه است که در جداول ۲ و ۳ قابل مشاهده می‌باشد. همانطور که در بخش روش‌شناسی توضیح داده شد، عوامل مستخرج از پیشینه از طریق مصاحبه با نمونه به بحث و تبادل نظر گذاشته شد و در پایان بخشی از عوامل مستخرج که از دیدگاه نمونه مورد مطالعه بخش کیفی بی ارتباط با موضوع تحقیق بوده‌اند از ادامه روند پژوهش حذف و برخی از عوامل دیگر به پیشنهاد نمونه به موضوع تحقیق اضافه گردیدند.

در بخش شاخص‌های موفقیت عوامل سرمایه‌گذاری مجدد از محل درآمد، رضایتمندی از سطح رابطه بین شرکا و رضایتمندی از هم افزایی از جمله یافته‌های بخش کیفی در روند مطالعه کیفی پژوهش بوده است که به پیشنهاد نمونه به مدل مفهومی تحقیق اضافه شده است.

در بخش عوامل موثر بر موفقیت، عوامل تامین مالی از منابع خارجی، اندازه بازار کشور میزبان و توانایی در جذب فناوری از جمله یافته‌های بخش کیفی به پیشنهاد نمونه مورد مطالعه بوده است که در چارچوب مفهومی تحقیق لحاظ شد. با تجمیع عوامل شناسایی شده و همچنین با توجه به اینکه برخی از عوامل از طریق نمونه و به پیشنهاد آنها به عوامل قبلی اضافه شده است مدل مفهومی تحقیق به عنوان خروجی یافته‌های بخش کیفی تعیین شده است.

۷- بخش کمی

۵۱ درصد از پاسخ دهندگان به پرسشنامه دارای مدرک کارشناسی ارشد، ۳۶ درصد دارای مدرک کارشناسی و ۱۲ درصد نیز دارای مدرک دکتری بوده‌اند. ۵۵ درصد پاسخ‌دهندگان از کارشناسان ارشد شرکت‌ها، ۲۷ درصد از معاونین شرکت‌ها و ۱۸ درصد نیز از میان مدیران عامل و اعضای هیات مدیره به این پرسشنامه پاسخ داده‌اند. ۶۴ درصد از پاسخ‌دهندگان دارای سابقه‌ای بین ۲ تا ۵ سال در خصوص موضوع مورد مطالعه، ۲۷ درصد از آنها بین ۵ تا ۱۰ سال و مابقی آن‌ها بیشتر از ۱۰ سال سابقه داشته‌اند.

از میان ۱۴۷ واحد فناور مستقر ۱۱ شرکت در حوزه انرژی و محیط زیست، ۲۷ شرکت در حوزه دارو، شیمی و پلیمر، ۴۷ شرکت در حوزه برق و کامپیوتر، ۳۲ شرکت در حوزه تجهیزات مکانیکی و هوافضا، ۱۳ شرکت در حوزه مواد و تجهیزات پزشکی و ۱۷ شرکت در حوزه خدمات فعال بوده‌اند.

برای تایید روابط بین مولفه‌ها و شاخص‌ها و رتبه‌بندی آن‌ها در مدل مفهومی پژوهش از تحلیل مسیر در مدل‌سازی معادلات ساختاری استفاده شده‌است. تکنیک معادلات ساختاری این امکان را به ما می‌دهد که متغیرها را به صورت مکنون و با حداقل خطای ممکن اندازه‌گیری کنیم. همچنین با این روش میزان اهمیت وزنی هر یک از متغیرهای آشکار در نظر گرفته می‌شوند و می‌توان نقش هر متغیر آشکار در عامل (متغیر مکنون) مربوطه را به تنهایی تعیین کنیم. برای تایید روابط در آزمون معادلات ساختاری با توجه به ضریب مسیر T عمل می‌شود. در این پژوهش با توجه به در نظر گرفتن سطح معناداری 0.95 برای آزمون مقدار آماره مورد محاسبه از طریق نرم‌افزار باید بالای ۱,۹۶ باشد تا روابط علی میان متغیرها معنادار تعیین گردد. همچنین برای تعیین میزان تاثیر مولفه‌ها و شاخص‌ها بر متغیر مکنون از مقدار ضریب مسیر و بارعاملی استفاده می‌شود که در شکل (۲) و (۳) خروجی نرم افزار SMARTPLS مشخص است. همان‌طور که از جدول (۷) پیداست، شاخص‌های نشان‌دهنده موفقیت از دیدگاه شرکت‌های مستقر در پارک‌های علم و فناوری به ترتیب تاثیر پایداری شراکت، رضایتمندی و موفقیت مالی بوده‌است. در بخش عوامل موثر بر موفقیت پروژه نیز عوامل موثر محیطی بیشترین تاثیر را بر موفقیت پروژه دارند. پس از عوامل محیطی نیز، به ترتیب عوامل فرهنگی-رفتاری و عوامل ساختاری-سازمانی نسبت به موفقیت یک پروژه سرمایه‌گذاری مشترک خارجی دارای تاثیر می‌باشند. رتبه‌بندی عوامل موثر هر یک از مولفه‌ها نیز با توجه به بار عاملی هر یک در جدول (۹) و (۱۰) مشخص گردیده است.

۸- تاثیر حوزه فعالیت شرکت‌ها بر عوامل موفقیت

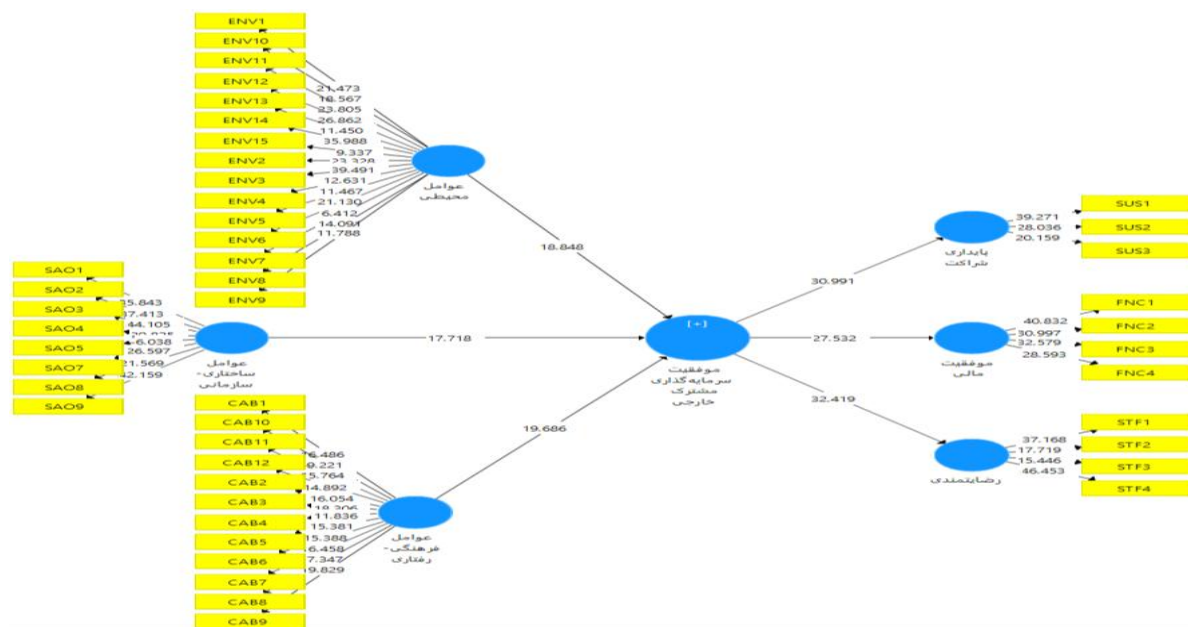
نتایج حاصل از مطالعه شرکت بسته به ماهیت و حوزه کاری شرکت‌ها نشان می‌دهد که شرکت‌های فعال در حوزه انرژی

مبادلات بانکی بین المللی، شهرت شریک در بازار و اندازه بازار کشور میزبان قلمداد شده‌است.

جدول ۸. آزمون فرضیات مدل تحقیق

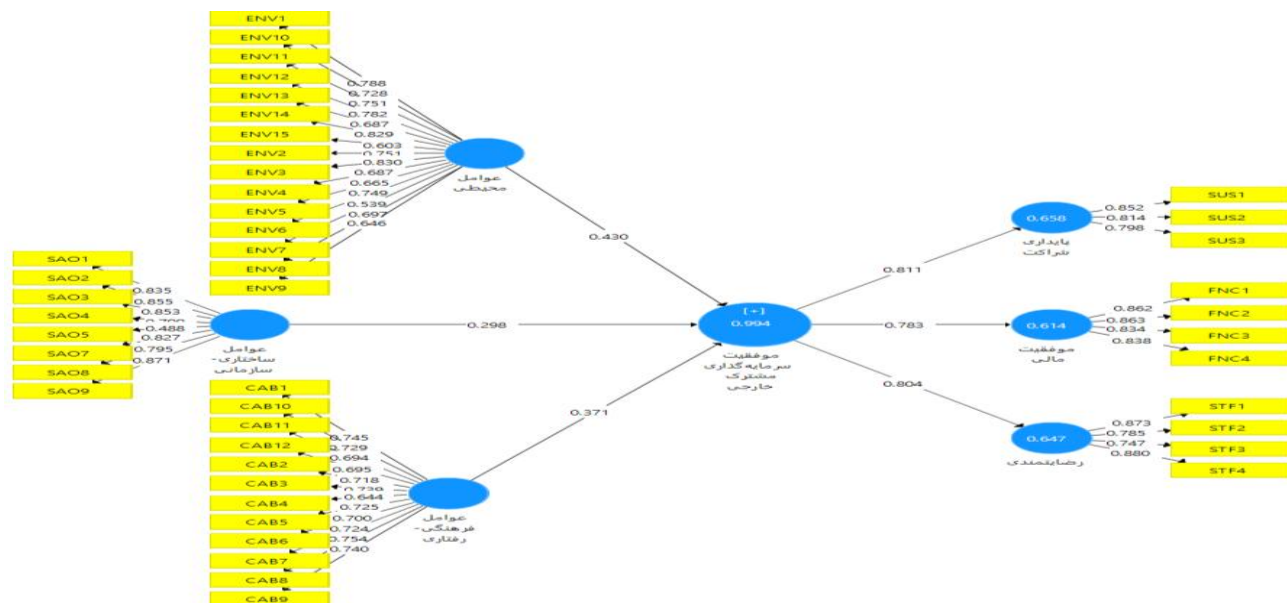
وضعیت	ضریب معناداری (t)	ضریب تأثیر	مسیر مستقیم
تأیید	۱۸/۸۴۸	۰,۴۳۰	عوامل محیطی ← موفقیت پروژه
تأیید	۱۷/۷۱۷	۰,۲۹۸	عوامل ساختاری-سازمانی ← موفقیت پروژه
تأیید	۱۹/۶۸۶	۰,۳۷۱	عوامل فرهنگی-رفتاری ← موفقیت پروژه
تأیید	۳۰/۹۹۱	۰,۸۱۱	موفقیت پروژه ← پایداری شراکت
تأیید	۲۷/۵۳۲	۰,۷۸۳	موفقیت پروژه ← موفقیت مالی
تأیید	۳۲/۴۱۹	۰,۸۰۴	موفقیت پروژه ← رضایتمندی

و محیط زیست بالاترین اهمیت را به عوامل درجه آزادی اقتصادی کشورها، سیاست‌های حمایتی دولتی و تامین منابع مالی از خارج از کشور داده‌اند. شرکت‌های فعال در حوزه دارو، شیمی و پلیمر مهمترین عامل موثر در موفقیت سرمایه‌گذاری مشترک خارجی را وجود زیرساخت حمایت از حقوق مالکیت فکری قلمداد کرده‌اند و در درجه بعدی اهمیت توانایی تحقیق و توسعه و توانایی مالی شرکت‌ها برای تولیدات متنوع را دارای اهمیت شناخته‌اند. افزایش امنیت سرمایه‌گذاری، حفاظت از حقوق مالکیت فکری و شهرت شریک در بازار از با اهمیت‌ترین عوامل در موفقیت سرمایه‌گذاری مشترک خارجی در شرکت‌های فعال در حوزه برق و کامپیوتر شناخته شده‌است. توانایی تحقیق و توسعه، توانایی فنی و سطح فناوری شرکت و توانایی در اکتساب دانش مہترین عوامل شناخته‌شده از دیدگاه شرکت‌های فعال در حوزه مکانیک و هوافضا بوده‌است. نتایج به‌دست‌آمده از مطالعه شرکت‌های فعال در حوزه خدمات، نشان می‌دهد با اهمیت‌ترین عوامل از منظر شرکت‌های فعال در این حوزه

شکل ۲. مدل ضرایب مسیر T

شکل ۳. مدل ضرایب مسیر و بارعاملی

جدول ۹. رتبه‌بندی مولفه‌های موثر بر موفقیت سرمایه‌گذاری مشترک خارجی

شاخص های موفقیت پروژه	رتبه	ضریب مسیر	مولفه‌های موثر بر موفقیت پروژه	رتبه	ضریب مسیر
پایداری شراکت	۱	۰,۸۱۱	محیطی	۱	0.430
رضایتمندی	۲	۰,۸۰۴	فرهنگی-رفتاری	۲	0.371
موفقیت مالی	۳	۰,۷۸۳	ساختاری-سازمانی	۳	0.298

جدول ۱۰. رتبه بندی زیر معیارهای شاخص‌های سنجش موفقیت سرمایه‌گذاری مشترک خارجی

شاخص پایداری شراکت	رتبه	بار عاملی	شاخص موفقیت مالی	رتبه	بار عاملی	شاخص رضایتمندی	رتبه	بار عاملی
بقا و طول عمر	1	0.852	بازگشت سرمایه و سودآوری	۱	۰,۸۶۳	رضایتمندی افزایش هم‌افزایی	۱	۰,۸۸۰
سرمایه‌گذاری مجدد از محل درآمد	2	0.814	رشد فروش	۲	۰,۸۶۲	رضایتمندی از دستیابی به منافع ناشی از شراکت	۲	۰,۸۷۳
ثبات مشارکت	3	0.798	رقابت‌پذیری در بازار	۳	۰,۸۳۸	رضایتمندی از سطح رابطه بین شرکا	۳	۰,۷۸۵
			افزایش سهم بازار	۴	۰,۸۳۴	رضایتمندی از افزایش بهره‌وری	۴	۰,۷۴۷

جدول ۱۱. رتبه‌بندی عوامل موثر بر موفقیت سرمایه‌گذاری مشترک خارجی در شرکت‌های مستقر در پارک‌های علم و فناوری

بار عاملی	رتبه	عوامل موثر فرهنگی-فناوری	بار عاملی	رتبه	عوامل موثر "ساختاری-سازمانی"	بار عاملی	رتبه	عوامل موثر "محیطی"
0.754	۱	تعهد و اعتماد متقابل شرکا	0.871۰	۱	ساختار عادلانه حقوقی شراکت	0.830	1	افزایش ثبات سیاسی
0.745	۲	تجربه بین‌المللی پیشین شرکا	0.855	۲	توانایی فنی و سطح فناوری شرکت	0.829	2	حفاظت از حقوق مالکیت فکری
0.740	۳	شهرت شریک در بازار	0.853	۳	توانایی تحقیق و توسعه شرکتها	0.788	3	زیر ساخت قانونی برای جذب
0.739	۴	توانایی در جذب فناوری	0.835	۴	منابع مالی شرکت	0.782	4	منابع انسانی در سطح کشور
0.729	۵	کیفیت روابط شرکا	0.827	۵	شباهت فعالیت شرکا	0.751	5	سیاست‌های حمایتی دولتی
0.725	۶	تطابق رهبری سازمانی شرکا	0.799	۶	بهره‌وری منابع انسانی	0.751	5	تحقیق و توسعه در کشور
0.724	۷	نزدیکی فرهنگ سازمانی شرکا	0.795	۷	تعداد شرکای درگیر در مشارکت	0.749	7	تامین مالی از منابع خارجی
0.718	۸	توانایی یادگیری سازمانی	0.488	۸	توانایی در فنون مدیریتی	0.728	8	زیرساخت‌هایی نظیر جاده، انرژی
0.700	۹	تدوین مشترک اهداف راهبردی				0.697	9	اندازه تولید ناخالص داخلی
0.695	۱۰	تقویت اهداف مشارکتی				0.687	10	درجه آزادی اقتصادی کشور
0.695	۱۱	همکاری در دستیابی به اهداف				0.687	10	ثبات قانونی در حکمرانی اقتصادی
0.644	۱۲	توانایی در اکتساب دانش				0.665	12	ثبات در شاخص‌های اقتصاد کلان
						0.646	13	اندازه بازار کشور میزبان
						0.603	14	افزایش امنیت سرمایه‌گذاری
						0.539	15	مبادلات بانکی بین‌المللی

۹- بحث و نتیجه‌گیری

هدف از این تحقیق دستیابی به تعیین میزان اهمیت عوامل موثر در به موفقیت رسیدن مشارکت میان شرکت‌های مستقر در پارک‌های علم و فناوری ایران و شرکت‌های خارجی می‌باشد. این تحقیق به شیوه کیفی-کمی از طریق مطالعه پیشینه و مصاحبه با نمونه مورد مطالعه بخش کیفی و مطالعه ۱۴۷ شرکت مستقر در پارک‌های علم و فناوری استان تهران با هدف بررسی جامع عوامل موثر بر موفقیت سرمایه‌گذاری مشترک خارجی انجام گرفته است. سرمایه‌گذاری مشترک خارجی سبب دستیابی شرکت‌های داخلی به منابع مالی، دانش و فناوری و کمک به توسعه صادرات و ورود به بازارهای جهانی خواهد شد.

نتایج حاصل از بررسی تفاوت و شباهت میان شرکت‌های فعال در حوزه‌های مختلف در پاسخ به بااهمیت‌ترین عوامل موثر نشان می‌دهد که عواملی عمومی نظیر ساختار عادلانه حقوقی شراکت، تعهد و اعتماد متقابل شرکا، افزایش ثبات سیاسی و زیرساخت قانونی برای جذب سرمایه خارجی از عوامل با اهمیت شناخته شده در اکثریت قاطع شرکت‌های فعال در حوزه‌های مختلف است. حفاظت از حقوق مالکیت فکری در شرکت‌های فعال در حوزه‌های نیازمند ثبت پتنت نظیر دارو، شیمی و پلیمر، برق و کامپیوتر و مواد و تجهیزات پزشکی از اهمیت بسیار بالایی برخوردار است. عمده دغدغه شرکت‌های فعال در حوزه انرژی و محیط زیست نسبت به مساله ورود سرمایه‌گذار به شیوه ساخت

دارای رتبه بالایی در میان عوامل محیطی قلمداد شده‌است و نشان از نزدیکی نتایج با این تحقیق دارد.

در مجموع تفاوت این پژوهش با پژوهش‌های دیگر در جامع بودن عوامل است، در تحقیقات گذشته عموماً پژوهش‌ها به بررسی عوامل سازمانی و فرهنگی پرداخته‌اند، اما محققین در این تحقیق به دلیل شرایط کشور ایران، عوامل محیطی موثر را نیز مورد بررسی قرار داده‌اند. عواملی نظیر ثبات سیاسی، ثبات در شاخص‌های اقتصاد کلان؛ نحوه مبادلات بین‌المللی از نتایج حائز اهمیت در این پژوهش بوده‌است که در مقالات پیشین به آن اشاره نشده‌است.

از نتایج حاصل از این پژوهش پیداست، یکی از عوامل اصلی این موفقیت‌ها کنترل عوامل محیطی اثرگذار بر موفقیت خواهد بود. عوامل محیطی سبب افزایش ریسک و تشویق ورود شرکت‌های خارجی به داخل کشور می‌شوند. از دیدگاه شرکت‌های مستقر در پارک‌ها مهم‌ترین عامل محیطی موثر بر ورود سرمایه‌گذاران خارجی در کشور کاهش ریسک سیاسی و افزایش ثبات سیاسی است که نقش بسزایی در عملکرد ورود سرمایه‌گذار و پایداری شراکت بر عهده دارد. افزایش حفاظت از حقوق مالکیت فکری در کشور میزبان که از عوامل مورد سنجش محیطی دیگر است نیز نقش بسیار مهمی در انعقاد قرارداد مشارکت میان شرکت‌های ایرانی و بین‌المللی خصوصاً در حوزه فناوری محور می‌باشد. افزایش توانایی منابع انسانی در درون کشور و ایجاد زیرساخت‌هایی برای جذب بیشتر سرمایه خارجی از طریق همکاری‌های بین‌شرکتی از دیگر عوامل محیطی بسیار موثر از دیدگاه شرکت‌های فناور در موفقیت سرمایه‌گذاری مشترک قلمداد شده‌است.

شرکت‌ها برای دستیابی به رشد و موفقیت با مشکلات سازمانی خاص خود روبرو می‌باشند. در این میان، ثبات در محیط اقتصاد کلان سبب جلوگیری از ورود التهابات اثرگذار بر روند توسعه شرکت‌ها خواهد شد. رعایت عوامل فرهنگی- رفتاری موثر بر روند مشارکت‌ها سبب مدیریت و کاهش تعارضات سازمانی میان شرکای درگیر در مشارکت خواهد شد. از دیدگاه شرکت‌های فناور مهم‌ترین عامل فرهنگی- رفتاری موثر بر عملکرد سرمایه‌گذاری مشترک تعهد و اعتماد متقابل شرکا در طول شراکت است که نقش بسیار

بهره‌برداری و انتقال بوده است که در صورت آزاد نبودن اقتصاد و شیوه قیمت‌گذاری دستوری برای انرژی تولیدی، این امر باعث شکست سرمایه‌گذاری مشترک در ادامه حیات سازمان خواهد شد. شهرت شریک در بازار از عوامل با اهمیت شناخته‌شده در حوزه برق و کامپیوتر و خدمات است، عمده دلیل انتخاب این عامل در بین این دو گروه به دلیل وجود شرکت‌های چند ملیتی بزرگ در این حوزه‌ها است که حجم بسیار بالایی از بازار را در سراسر جهان در اختیار دارند. با اهمیت ترین عامل در حوزه خدمات؛ اندازه بازار کشور میزبان و مبادلات بانکی بین‌المللی قلمداد شده‌است که عامل اندازه بازار کشور میزبان به نسبت در حوزه‌های دیگر کم اهمیت‌تر شناخته شده‌است زیرا با گسترش جهانی‌سازی دیگر ملاک فعالیت یک شرکت بازار موجود در آن کشور نیست و در گستره جهانی شرکت‌ها اقدام به فعالیت می‌نمایند.

نتایج حاصل از این پژوهش با پژوهش لیو و همکاران (۲۰۲۰) نشان از نزدیکی نتایج دارد. در پژوهش لیو و همکاران تفاوت فرهنگی شرکا سبب پیدایش تعارضات جدی در مشارکت می‌شود و در این تحقیق نیز نزدیکی فرهنگ سازمانی شرکا نشان از موفقیت مشارکت دارد و در نتایج از اهمیت بالایی برخوردار شده‌است. با مقایسه نتایج حاصل از این پژوهش با پژوهش چو جنونگ (۲۰۲۰) که نشان از سهم برابر شرکا در میزان موفقیت مشارکت دارد و نتایج حاصل از این پژوهش که تعداد شرکای درگیر را هر چقدر کمتر باشد سبب موفقیت بیشتر مشارکت خواهد شد و روابط و توانایی فنی و تحقیقاتی شرکت‌ها در صورت برابر بودن عامل موفقیت قلمداد شده‌است حاکی از قرابت نتایج این دو تحقیق است. تعهد و اعتماد متقابل شرکا در این پژوهش در میان عوامل موثر فرهنگی دارای بالاترین اهمیت بوده است و این نتایج نشان از همسویی با نتایج حاصل از پژوهش منطقی و همکاران (۱۳۸۶) و کوبرنیوک و همکاران (۲۰۱۴) دارد. در پژوهش لین و همکاران (۲۰۱۷) عوامل موثر بر حفاظت مالکیت فکری در کشورها دارای تاثیر بسیار زیادی در موفقیت مشارکت‌های بین‌المللی قلمداد شده است، از این رو در این تحقیق نیز حفاظت از مالکیت فکری

بدین صورت که چنین عواملی باید از جانب دولت و سیاستگذاران مرتفع گردد، بنابراین دیپلماسی اقتصادی مناسب به جهت تسهیل روابط تجاری دوجانبه و چندجانبه با کشورهای دیگر برای ارتباط موثر در جذب سرمایه‌گذاری خارجی با انعقاد تفاهم‌نامه‌ها با آن کشورها و تفاهم‌نامه‌های تخصصی در زمینه سرمایه‌گذاری مشترک خارجی بین کشورها در جهت حمایت از توسعه این قراردادها و اعطای مشوق‌های قانونی بیشتر برای ورود سرمایه‌گذاران خارجی از طریق سرمایه‌گذاری مشترک در پارک‌های علم و فناوری می‌تواند راهگشای هموارسازی این عوامل موثر باشد.

حفاظت از حقوق مالکیت فکری در سطح کشور عامل مهم دیگری در موفقیت سرمایه‌گذاری مشترک خارجی در واحدهای فناور است که از یافته‌های تحقیق استنباط می‌گردد. لزوم تدوین قوانین مرتبط و افزایش ارتقای حفاظت از مالکیت فکری نقش موثری در ورود و موفقیت سرمایه خارجی خصوصا در حوزه‌های فناوری بالا دارد که اطمینان شرکای خارجی را بیشتر خواهد کرد.

مهمترین یافته در حوزه عوامل ساختاری سازمانی موثر بر موفقیت سرمایه‌گذاری مشترک خارجی توجه ویژه به تدوین ساختار عادلانه حقوقی مشارکت است. واحدهای فناور در این زمینه می‌توانند با تدوین ساختاری شفاف از بروز اختلافات در آینده جلوگیری کنند. تدوین ساختار حقوقی مناسب و پیش‌بینی بروز اختلافات و ایجاد ساختاری برای حل و فصل اختلافات در آینده می‌تواند عامل موثری در موفقیت سرمایه‌گذاری مشترک خارجی باشد.

از مهمترین یافته‌ها در حوزه عوامل فرهنگی رفتاری موثر بر عملکرد سرمایه‌گذاری مشترک خارجی که واحدهای فناور باید به آن توجه محسوس نمایند، انتخاب یک شریک خارجی با توجه به ویژگی‌های شهرت شریک در بازار بین‌المللی، تجربه پیشین مشارکت خارجی و تناسب با فرهنگ کشور ایران است که نقش بسزایی در موفقیت یک پروژه سرمایه‌گذاری مشترک خارجی خواهد داشت.

۱۱- پیشنهادهای برای مطالعه آینده و محدودیت‌ها

این تحقیق با چند محدودیت عمده مواجه بود. اولاً تجربه بسیار کم واحدهای فناور داخلی در مشارکت با شرکای خارجی تشخیص عوامل موثر را دشوار نمود. به علاوه

مهمی درپایداری شراکت و بقا و طول عمر آن را دارا می‌باشد. واحدهای فناور باید در انتخاب شریک به این نکته توجه داشته باشند که نزدیکی فرهنگ سازمانی میان شرکا، تجربه پیشین بین المللی شرکا، شهرت شریک در بازار از عوامل بسیار مهم فرهنگی-رفتاری در انتخاب شریک می‌باشد. توانایی در جذب فناوری و کیفیت مناسب میان ارتباطات سازمانی از قبیل همکاری در تدوین اهداف سازمانی میان شرکا از دیگر عوامل بسیار مهم در مولفه رضایتمندی و موفقیت مشارکت قلمداد شده است.

عوامل ساختاری-سازمانی موثر بر عملکرد سرمایه‌گذاری مشترک خارجی، سبب تدوین الگوی حقوقی مناسب، مدیریت فرایندها و تقسیم کار شفاف و روشن شدن مسئولیت‌ها و کاهش تعارضات سازمانی و یگانگی میان شرکا خواهد شد که از اصلی‌ترین عوامل موثر بر دستیابی به موفقیت در مشارکت‌ها می‌باشد. تدوین ساختار عادلانه حقوقی شراکت و پیش‌بینی سازوکارهای حل اختلافات از دیدگاه واحدهای فناور مهمترین عامل در دستیابی به موفقیت در یک پروژه سرمایه‌گذاری مشترک خارجی از دیدگاه واحدهای فناور قلمداد شده است. از مهمترین عوامل دیگر ساختاری-سازمانی موثر بر عملکرد سرمایه‌گذاری مشترک توانایی فنی و سطح فناوری شرکت، توانایی تحقیق و توسعه و توانایی مالی شرکت‌ها می‌باشد که نقش بسیار مهمی در موفقیت مالی شراکت و شاخص‌های آن نظیر رشد فروش و نفوذ در بازار را داراست.

رعایت همه این مولفه‌ها چه عوامل محیطی که در سطح مدیریت کلان کشور موثر است و چه عوامل فرهنگی-رفتاری و ساختاری-سازمانی که در سطح خرد بنگاهی توسط مدیران باید رعایت شود سبب دستیابی به موفقیت و رشد و توسعه واحدهای فناور داخلی خواهد بود.

۱۰- پیشنهادهای پژوهش

با توجه به یافته‌های تحقیق، افزایش ثبات سیاسی در کشور و تدوین زیرساخت‌های قانونی برای جذب سرمایه خارجی از بااهمیت‌ترین عوامل اساسی موثر در بخش عوامل محیطی موثر در موفقیت سرمایه‌گذاری مشترک خارجی شناخته شده است. نکته‌ای که در این قسمت از یافته‌ها نهفته است، مساله عدم توانایی واحدهای فناور در حل این موضوع است،

مؤثر و موانع این تجارب به همراه پیشران‌های آن‌ها استخراج گردد. پیشنهاد بعدی، انجام تحقیق تطبیقی بین تجارب موفق و ناموفق سرمایه‌گذاری مشترک خارجی در ایران و چند کشور دیگر است. به علاوه، انجام این تحقیق در جامعه آماری دیگر پارک‌های علم و فناوری و شرکت‌های دانش‌بنیان، می‌تواند محدودیت عدم تعمیم‌پذیری یافته‌های این پژوهش را مرتفع نموده و امکان مقایسه یافته‌ها را نیز فراهم می‌کند.

دسترسی به مدیران شرکت‌ها برای پاسخ به پرسشنامه دشوار بود که ناشی از مشغله زیاد آن‌ها است. همچنین عدم امکان تعمیم یافته‌های تحقیق پارک‌های علم و فناوری سراسر کشور یا شرکت‌های دانش‌بنیان، از دیگر محدودیت‌های تحقیق است. برای تحقیقات آینده نیز پیشنهاد می‌شود مطالعه موردی چند تجربه سرمایه‌گذاری مشترک خارجی در واحدهای فناوری ایرانی به صورت تاریخی و طولی صورت گیرد و عوامل

منابع

- اشمیتوف، کلاویوم. "حقوق تجارت بین‌الملل ترجمه دکتر بهروز اخلاقی" سازمان مطالعه و تدوین کتب علوم انسانی دانشگاه‌ها (سمت)، تهران، ۱۳۹۴
- بازرگان، عباس؛ سرمد، زهره "روش‌های تحقیق در علوم رفتاری" نشر آگه، ۱۳۹۵
- ثنایی‌پور، فاطمه؛ قرونه، داود "بررسی نقش عوامل مؤثر در رشد شرکت‌های جدید فناورانه محور (NTBFs) شهر مشهد" فصلنامه نوآوری و ارزش آفرینی، شماره ۱۷، دوره ۹، ۱۳۹۹
- جمالی، احمد؛ شیرازی شایسته، مهدی؛ شاوردی، مرضیه "سرمایه‌گذاری خارجی، مفاهیم، تئوری‌ها و روش" تهران، نشر آگین، چاپ اول، ۱۳۸۹
- حمیدی زاده، محمدرضا؛ زارع احمد آبادی، حبیب؛ سنگبر، محمدعلی "تجزیه و تحلیل عوامل مؤثر بر موفقیت شراکت‌های راهبردی با رویکرد پویایی‌های سیستم (مورد مطالعه: خوشه صنعتی کاشی و سرامیک استان یزد)" مدیریت بازرگانی، ۱۳۹۳، ۵۱۷-۵۳۴
- خاکی، غلامرضا "روش تحقیق در مدیریت" مرکز انتشارات علمی دانشگاه آزاد، تهران، ۱۳۸۲
- خیاطیان، محمدصادق؛ طباطباییان، حبیب‌الله؛ الیاسی، مهدی "تحلیلی بر عوامل مؤثر بر رشد و پایداری شرکت‌های دانش‌بنیان در ایران" فصلنامه نوآوری و ارزش آفرینی، شماره ۶، دوره ۳، پاییز ۱۳۹۳
- داوودی، پرویز؛ شاهرادی، اکبر "بازشناسی عوامل مؤثر بر جذب سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی در اقتصاد ایران و ۶۴ کشور جهان در چارچوب یک الگوی تلفیقی" پژوهش‌های
- اقتصادی ایران، ۱۳۸۳، ۸۱-۱۱۶
- عظیمی، ناصر علی؛ برخورداری دورباش، سجاد، شناسایی بنیان‌های اقتصاد دانش‌بنیاد، انتشارات مرکز تحقیقات سیاست علمی، تهران، ۱۳۸۹
- قاضی‌نوری، سید سروش، آزادگان مهر، ماندانا، "تخصص و مشارکت، نیازهای مراکز رشد برای حمایت از شرکت‌های تازه تاسیس تکنولوژی محور" سومین کنفرانس مدیریت تکنولوژی، تهران، ۱۳۸۷
- کاظمی، اعظم؛ بیک، مجید؛ هادیان، الهام؛ حکیمی، فاطمه "شناسایی و اولویت بندی عوامل مؤثر بر جذب سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی با استفاده از تکنیک فصلنامه سیاست‌های مالی و اقتصادی، ۱۳۹۲، ۴۵-۷۲
- کریمی طراران، محبوبه؛ شریف‌زاده، فتاح؛ سیدنقوی، میرعلی؛ حسین‌پور، داوود "الگوی خط مشی‌گذاری پارک‌های علم و فناوری و شرکت‌های دانش‌بنیان در نظام نوآوری" نوآوری و ارزش آفرینی؛ سال هفتم شماره ۱۳، ۱۳۹۷
- منتظریان، محمد؛ مسجدیان جزی، علیرضا "آسیب‌شناسی نظام تامین مالی شرکت‌های کوچک و متوسط مطالعه موردی حوزه نانو فناوری" ششمین کنفرانس بین‌المللی مدیریت فناوری، تهران، ۱۳۹۱
- نیلی، مسعود؛ درگاهی، حسن "خلاصه مطالعات طرح استراتژی توسعه صنعتی کشور" دانشگاه صنعتی شریف، تهران، ۱۳۸۳

- business cycle: how do new technology-based firms differ?, *Small Business Economics*, 2014, PP: 411-426
26. Eliasson, kent; Hansson, Par; Lindve, Markus "Effects of foreign acquisitions on R&D and high-skill activities" *Small Business Economics*, June 2017, pp 163-187
27. Fornell, C., & Larcker, D. F. (1981). Evaluating structural equation models with unobservable variables and measurement error. *Journal of marketing research*, 39-50.
28. Ghoronh, Hassan ; Tabaian, Seyed Kamel ; Bushehri, Ali Reza "Identifying and Prioritizing Policy Tools to Support New Technology-Based Firms' Cooperation With Public Industries in Iran, a Futures Studies Approach" *Journal of Futures Studies*, 2017, 57-72
29. Harrigan, Kathryn Rudie "Joint ventures and competitive strategy" *Strategik Management journal*, 1988, 141-158
30. Hoffmann, Werner, H ; Schlosser, Roman "Success Factors of Strategic Alliances in Small and Medium-sized Enterprises—An Empirical Survey" *Long Range Planning*, 2001, 357-381
31. Hu, Michael Y ; Chen, Haiyang "An empirical analysis of factors explaining foreign joint venture performance in China" *Journal of Business Research*, 1996, 165-173
32. Ireland, R. Duane; Hitt, Michael A; Vaidyanath, Deepa "Alliance Management as a Source of Competitive Advantage" *Journal of Management*, 2002, 413-446
33. Kale, Prashant; Dyer, Jeffrey; Singh, Harbir "ALLIANCE CAPABILITY, STOCK MARKET RESPONSE, AND LONG-TERM ALLIANCE SUCCESS: THE ROLE OF THE ALLIANCE FUNCTION" *Strategic Management Journal*, 2002, 747-767
34. Kauser, Saleema; Shaw , Vivienne "The influence of behavioural and organisational characteristics on the success of
۱۵. وارث، سید حامد: حسنقلی پور، طهمورث: حبیبی، مرضیه "بررسی عوامل مؤثر بر عملکرد سرمایه‌گذاری‌های مشترک" *مدیریت بازرگانی*، ۱۳۹۲، ۱۴۱-۱۶۰
۱۶. وکیل‌یزدی، ابراهیم: خواجه فیینی "اولویت بندی عوامل مؤثر بر جذب سرمایه‌گذاری مستقی مخرجی در بستر تجارت جهانی در شرکت‌های کوچک و متوسط مطالعه موردی: (صنعت رایانه و فعالیت‌های وابسته به آن در ایران "کنفرانس بین‌المللی حسابداری، اقتصاد و مدیریت مالی، تهران، ۱۳۹۳
17. Ali, Yunus "Performance of international joint ventures in developing countries: a study of IJVs in Bangladesh" *University of Wollongong*, 1995
18. Batalla, David De Matías "International Joint Venture characteristics in Spanish Companies: Uppsala model implications" *Journal of Socioeconomic Engineering*, 2014, 21-32
19. Broll , Udo "FOREIGN DIRECT INVESTMENT, CREDIBLE POLICY: The Role of Risk Sharing" *The International Trade Journal*, 2003, 165-176
20. Chiesa, V., & Manzini, R. (۱۹۹۸). organizing for technological collaboration: a managerial perspective. *technovation*.
21. Cho, H. E., Moon, J. J., & Jeong, I. (2020). Equal ownership split in international joint ventures: performance implications in an emerging market. *Asian Business & Management*, 1-26.
22. Cooper, A.C, *The Founding of Technologically-Based Firms*, Milwaukee: The Center for Venture Management, 1971
23. Cronbach, L. J. (1951). Coefficient alpha and the internal structure of tests. *Psychometrika*, 16(3), 297-334.
24. Demirbag , Mehmet; Mirza, Hafiz "Factors affecting international joint venture success: an empirical analysis of foreign-local partner relationships and performance in joint ventures in Turkey" *International Business Review*, 2000, 1-35
25. Ejeremo , Olof; Xiao, Jing, *Entrepreneurship and survival over the*

- International Journal of Strategic Business Alliances, 2015, Volume 4, Issue 1, 1-23
43. Nielsen, Bo Bernhard "Determining international strategic alliance performance: A multidimensional approach" *International Business Review*, 2007, 337-361
44. Hughes, M., Hughes, P., Morgan, R. E., Hodgkinson, I. R., & Lee, Y. (2021). Strategic entrepreneurship behaviour and the innovation ambidexterity of young technology-based firms in incubators. *International Small Business Journal*, 39(3), 202-227.
45. Tukker A and Tischner U (2017) *New Business for Old Europe: Product-Service Development, Competitiveness and Sustainability*. London: Routledge.
46. Park, Seung Ho; Ungson, Gerardo R "Interfirm Rivalry and Managerial Complexity: A Conceptual Framework of Alliance Failure" *Organization Science*, 2001, 37-53
47. Piaskowska, Dorota; Nadolska, Anna; Barkema, Harry G "Embracing complexity: Learning from minority, 50-50, and majority joint venture experience" 2017
48. Pothukuchi, Vijay ; Damanpour, Fariborz; Choi, Jaepil; Chen, Chao C; Park, Seung Ho "National and Organizational Culture Differences and International Joint Venture Performance" *Journal of International Business Studies*, 2002, 243-265
49. Swoboda, Bernhard; Meierer, Markus; Foscht, Thomas; Morsch, Dirk "International SME Alliances: The Impact of Alliance Building and Configurational Fit on Success" *Long Range Planning*, 2011, 271-288
50. Whipple, Judith M; Frankel, Robert "Strategic Alliance Success Factors" *Journal of Supply Chain Management*, 2000, 21-28
- international strategic alliances" *International Marketing Review*, 2004, 17-52
35. Kogut, Bruce "a study of life cycle in joint ventures" *Management International Review*, 1988, 39-52
36. Lin, Jun-You "Knowledge creation through joint venture investments: The contingent role of organizational slack" *Engineering and Technology Management*, October 2017, 1-25
37. Liu, J., Cui, Z., Feng, Y., Perera, S., & Han, J. (2020). Impact of culture differences on performance of international construction joint ventures: the moderating role of conflict management. *Engineering, Construction and Architectural Management*.
38. Kumar, V., Singh, D., Purkayastha, A., Popli, M., & Gaur, A. (2020). Springboard internationalization by emerging market firms: Speed of first cross-border acquisition. *Journal of International Business Studies*, 51(2), 172–193
39. Gaur, A. S., Pattnaik, C., Singh, D., & Lee, J. Y. (2019). Internalization advantage and subsidiary performance: The role of business group affiliation and host country characteristics. *Journal of International Business Studies*, 50(8), 1253–1282.
40. Luo, Yadong "Joint venture success in China: How should we select a good partner?" *Journal of World Business*, 1998, 145-166
41. Medcof, John W "Why too many alliances end in divorce" *Long Range Planning*, 1997, 718-732
42. Mosad Zineldin, Hisao Fujimoto, Yu Li , Hemant Kassean , Valentina Vasicheva "Why do both marriages and strategic alliances have over 50% failure rate? A study of relationship quality of strategic alliances in China, Japan and Mauritius"

